CÓHEILIT

Teideal agus Bunábhar

1 Briathra Chóheilit, mac Dháiví atá ina rí in Iarúsailéim.

[2]Buaic na baoise a deir Cóheilit, buaic na baoise! Níl in aon ní ach baois! [3]Cén tairbhe
do dhuine an saothar uile a dhéanann sé faoi luí na gréine?

Ciorcal Do-Athraithe an Nádúir

[4]Imíonn glúin amháin as agus tagann ceann eile ina háit ach fanann an domhan ann go
deo. [5]Éiríonn an ghrian ach téann sí faoi arís agus brostaíonn sí léi chun na háite ar éirigh
sí as. [6]Séideann an ghaoth ó dheas agus casann sí ó thuaidh ansin; siúd léi timpeall arís
agus arís eile agus leanann sí dá timchuairt gan stad. [7]Ritheann na haibhneacha go léir
isteach san fharraige ach ní líontar í choíche; mar sin féin coinníonn na haibhneacha orthu
ag déanamh ar a gceann cúrsa go brách. [8]Tá gach uile ní lán leimhe agus ní féidir leis an
duine trácht a dhéanamh orthu; ní bhíonn an tsúil sásta lena bhfeiceann sí ná an chluas
sásta lena gcloiseann sí. [9]An ní a bhí ann tráth, is é a bheidh ann go brách; an ní a
rinneadh cheana, is é a dhéanfar arís; mar níl aon ní nua ann faoi luí na gréine. [10]Fiú

amháin an ní a ndeirtear faoi: “Féach, is rud nua é seo,” bhí sé ann romhainn anallód. [11]Ní chuimhnítear anois ar na glúine a bhí ann fadó; ná ní bheidh cuimhne ar na glúine atá le teacht ag na glúine a thiocfaidh ina ndiaidh.

Éadairbhe na hEagna Féin

[12]Bhí mise, Cóheilit, i mo rí ar Iosrael in Iarúsailéim [13]agus le barr eagna chuir mé m’intinn ag obair chun cuardach agus taighde a dhéanamh i dtaobh an uile ní a dhéantar faoi na spéartha – diansaothar dólásach é seo a leag Dia ar dhaoine chun iad a chrá.
[14]Agus chonaic mé na gníomhartha uile a dhéantar abhus faoi luí na gréine; agus féach, níl iontu go léir ach baois agus tóraíocht gaoithe. [15]Óir, ní féidir an cam a dhíriú ná an ní nach bhfuil ann a chomhaireamh. [16]Arsa mise liom féin ansin: “Féach, táimse tar éis níos mó den eagna a chnuasach ná duine ar bith díobh siúd a bhí ina rialtóirí ar Iarúsailéim romham agus is mór ar fad an taithí atá faighte agam ar an eagna agus ar an eolas.”
[17]Mar sin féin, nuair a chuir mé m’intinn ag obair chun an eagna agus an t-eolas, an díth céille agus an amaidí, a thuiscint, d’aithin mé nach raibh anseo chomh maith ach tóraíocht gaoithe. [18]Óir, dá mhéad í ár n-eagna is ea is mó ár gcrá agus dá leithne é ár n-eolas is ea is géire ár bpianpháis.

Éadairbhe na Sáile Saolta

2 Arsa mise liom féin: “Seo anois, féachfaidh mé an lúcháir ort; bain aoibhneas as an bpléisiúr.” Agus féach, baois ba ea é seo freisin. [2]Is é a dúirt mé i dtaobh an gháire;

díth céille, agus i dtaobh na lúcháire: Cén tairbhe í? [3]Is amhlaidh a d'fhéach mé de thoradh mo chuid machnaimh le mo chorp a shásamh le fíon ach go mbeadh m'intinn do mo stiúradh le barr eagna; bhí mé tar éis an amaidí a ghabháil chugam féin chomh maith le súil go bhfeicfinn céard ab fhearr do dhaoine a dhéanamh le linn gearrthéarma a saoil abhus faoin spéir. [4]Thug mé faoi oibreacha móra a dhéanamh. Thóg mé tithe agus phlandaigh mé fíonghort dom féin. [5]Rinne mé garraithe agus páirceanna agus chuir mé gach cineál de chrainn toraidh iontu. [6]Rinne mé linnte uisce chun fáschoill de chrainn óga a uisciú. [7]Cheannaigh mé sclábhaithe, idir fhir agus mhná, de bhreis ar na sclábhaithe teallaigh a bhí agam. Bhí níos mó eallaigh agus caorach i mo sheilbh agam, leis, thar mar a bhí, ag aon duine eile a bhí in Iarúsailéim romham. [8]Chruinnigh mé dom féin freisin airgead agus ór agus saibhreas ríthe agus cúigí. D'fhostaigh mé amhránaithe, idir fhir agus mhná, agus bhí sáile shaolta agus mórán ban luí agam chomh maith. [9]Dá bharr sin uile bhí mé níos cumhachtaí agus níos saibhre ná aon duine ar bith díobh siúd a bhí in Iarúsailéim romham. [10]Agus cibé ar bith ní a shantaigh mo shúile, níor choimeád mé uathu é ná níor cheil mé aon phléisiúr ar bith orm féin. Is ea, go deimhin; bhain mé taitneamh as mo chuid saothair go léir agus is mar sin amháin a cúitíodh mo dhua uile liom. [11]D'iompaigh mé ansin chun breathnú ar na hoibreacha go léir a bhí déanta ag mo lámha agus ar an saothar uile ar chaith mé mo dhúthracht leis; agus féach, ní raibh san iomlán de ach baois agus tóraíocht gaoithe ná ní raibh tairbhe dá laghad le baint as faoi luí na gréine. [12]Agus cad a fhéadfaidh comharba an rí a dhéanamh? Dada thar a bhfuil déanta cheana.

Is Tairbhí an Eagna ná an Amaidí

[13]Agus thug mé faoi staidéar a dhéanamh ar an eagna agus ar an díth céille agus ar an
amaidí. [14]Chonaic mé gur tairbhí an eagna ná an amaidí faoi mar is tairbhí an solas ná an
dorchadas. [15]Tá súile ina cheann ag an saoi; is sa dorchadas, ámh, a shiúlann an daoi. Ach
is eol domsa go bhfuil an chinniúint chéanna i ndán dóibh beirt. [16]Arsa mise liom féin mar
sin: “Más í cinniúint an daoi mo chinniúntse freisin, cad chuige go mbeinnse chomh
heagnaí sin ar fad? Cén tairbhe dom é?” Agus is é a dúirt mé: “Baois is ea é seo chomh
maith. [17]Óir ní choinneofar buanchuimhne ar an saoi ach oiread agus a choinneofar ar an
daoi; mar sna laethanta atá le teacht déanfar dearmad orthu araon gan mhoill. Faraor,
conas is féidir go sciobann an bás an saoi agus an daoi leis le chéile!” [18]Dá thairbhe sin
uile, ba ghráin liom an saol seo mar chuir an saothrú uile a dhéantar faoi luí na gréine
déistean orm; óir níl sa mhéid sin go léir ach baois agus tóraíocht gaoithe.

Éadairbhe an tSaothraithe

[19]Ba ghráin liom go deimhin an saothrú go léir a rinne mé faoi luí na gréine toisc go
gcaithfinn a thoradh a fhágáil ag an duine a thiocfadh i mo dhiaidh. [20]Agus cé aige a
bhfuil a fhios an mbeidh seisean ina shaoi nó ina dhaoi? Ach mar sin féin is faoina chúram
sin a bheidh toradh an tsaothraithe go léir a rinne mise chomh cliste sin abhus faoi luí na
greine. Baois is ea é seo leis. [21]Ar an ábhar sin tháinig racht éadóchais orm faoin saothrú
go léir a bhí déanta agam abhus faoi luí na gréine. [22]Óir aon duine ar bith a oibríonn go

saothrach le heagna agus le heolas agus le gaois, bíonn air toradh a shaothair a fhágáil
mar oidhreacht ag duine eile nach bhfuil faic dá dhua faighte aige. Baois agus olc mór is
ea é seo. [23]Mar cén tairbhe a bhaineann duine as a chuid saothair uile agus as an
dianmhachnamh a chaitheann sé leis abhus faoi luí na gréine? [24]Óir, bíonn a laethanta uile
lán dóláis agus a chuid saothair lán dobróin; fiú amháin san oíche ní fhaigheann sé
suaimhneas croí. Baois is ea é seo chomh maith.
[25]Níl aon ní ann is fearr do dhuine ná ithe agus ól agus aoibhneas a bhaint as a
shaothar. Go deimhin, chonaic mé gur ó láimh Dé a thagann sé seo freisin. [26]Mar cé hé ar
féidir dó ithe ná ól ar neamhchead dó? [27]Óir bronnann Dia eagna agus eolas agus
aoibhneas ar an té atá taitneamhach leis ach cuireann sé mar chúram ar an drochdhuine
maoin a chruinniú agus a chruachadh ach tabharfar ar ball í do dhuine eile a bhfuil Dia
buíoch dó.

Cinnteacht agus Éiginnteacht na Beatha

3 Tá a ionú féin ag gach uile ní agus tá a thráth ann don uile ghnó faoin spéir:

[2] tráth breithe, tráth báis,
tráth curtha síl, tráth bainte fómhair,
[3] tráth maraithe, tráth leighis,
tráth leagtha, tráth tógála,

[4] tráth goil, tráth gáire,
tráth caointe, tráth rince,
[5] tráth scaipthe cloch, tráth bailithe cloch,
tráth beirthe barróg, tráth séanta barróg,
[6] tráth cuardaigh, tráth caillte,
tráth coimeádta, tráth caite,
[7] tráth stróicthe, tráth fuála,
tráth tosta, tráth cainte,
[8] tráth grá, tráth fuatha,
tráth cogaidh, tráth síochána.

[9] Cén tairbhe a bhaineann duine as an dúthracht a chaitheann sé lena chuid oibre?
[10] Chonaic mé an saothar a thug Dia don chine daonna le déanamh. [11] Gach uile ní a dhéanann Dia, oireann sé dá thráth féin; ach bíodh gur chuir sé ar chumas an duine machnamh a dhéanamh ar imeacht an ama ina iomláine, ní féidir leis an duine an obair a dhéanann Dia ó thús go deireadh a thuiscint.

[12] Is eol dom nach bhfuil aon ní ann is fearr do dhuine ná gairdeas a dhéanamh agus saol sona sásta a chaitheamh fad is beo dó. [13] Go deimhin, má éiríonn le duine ithe agus ól a dhéanamh agus aoibhneas a bhaint as a chuid saothair go léir, is tabhartas ó Dhia é.

[14] Is eol dom freisin gur síoraí suthain gach uile ní a dhéanann Dia; ní féidir cur leo nó baint uathu. Is mar seo a rinne Dia iad le go mbeadh eagla ar dhaoine roimhe. [15] An ní atá

ann anois, bhí sé ann roimhe seo; agus an ní a bheidh ann, bhí sé ann cheana agus bíonn Dia ag síorathnuachan na nithe a bhí ann tráth dá raibh.

[16]Rud eile dhe, chonaic mé go raibh an éagóir in áit na córa agus an t-aincheart in áit an chirt abhus faoi luí na gréine. [17]Arsa mise liom féin: “Tabharfaidh Dia breithiúnas ar an dea-dhuine agus ar an droch-dhuine araon, mar tá a ionú féin ag gach gnó agus gníomh ansin.” [18]Arsa mise liom féin arís: “Maidir leis an gcine daonna, tá Dia tar éis iad a thástáil go cinnte agus a thaispeáint nach bhfuil iontu uathu féin ach ainmhithe.” [19]Óir tá an chinniúint chéanna ag an duine agus atá ag an ainmhí; mar a fhaigheann ceann acu bás, sin mar a fhaigheann an ceann eile bás chomh maith; óir tá an t-aon spiorad amháin iontu go léir agus níl aon bhuntáiste ag an duine ar an ainmhí. Baois is ea gach uile ní. [20]Téann siad go léir go dtí an áit chéanna; is den luaithreach iad uile agus iompóidh siad uile ina luaithreach arís. [21]Cé ar eol dó an dtéann spiorad an duine suas nó an dtéann spiorad an ainmhí síos sa talamh? [22]Dá bharr sin uile chonaic mé nach bhfuil aon ní ann is fearr do dhuine ná gairdeas a dhéanamh ina chuid oibre, mar is é sin a chinniúint. Óir cé a thabharfaidh dó na nithe a thitfidh amach ina dhiaidh a fheiceáil?

Éagothroime Shóisialta

4 Ina theannta sin chonaic mé an t-ansmacht go léir a dhéantar abhus faoi luí na gréine: mar shampla, deora lucht fulaingthe an ansmachta agus gan aon duine ann chun iad a shólású, agus an chumhacht i lámha na ndaoine a imríonn ansmacht orthu agus gan aon duine ann chun fortacht a thabhairt dóibh. [2]Mar sin de mheas mé gur mhó ba mhéanar do

na mairbh a bhí faoi shuan ná do na beo a raibh a saol rompu go fóill. [3]Ach an té nár rugadh fós agus nach bhfaca na hoilc a dhéantar abhus faoi luí na gréine is mó is méanar dósan ná do cheachtar acu.

[4]Agus chonaic mé freisin nach bhfuil i ngach saothar agus i ngach obair cheardúil ach toradh an éada a bhíonn ag an duine lena chomharsa. Baois is ea é seo freisin agus tóraíocht gaoithe.

[5] Snaidhmeann an t-amadán a lámha ina chéile
agus ní bhíonn an rath air.
[6] Ach is fearr lán glaice le suaimhneas
ná lán máma le saothar agus le tóraíocht gaoithe.

[7]Agus chonaic mé an bhaois eile seo abhus faoi luí na greine: [8]fear agus é ina aonar, gan chara, gan mhac, gan bhráthair; é ag obair agus ag luain gan sos agus gan a shúile sásta riamh lena mhaoin. “Cé ar a shon,” ar seisean, “a bhfuil mé ag saothrú liom agus ag ceilt an aoibhnis orm féin?” Go deimhin, is baois é seo agus saothar in aisce.

[9]Is fearr dís ná duine; mar faigheann siad tuarastal maith ar a saothar. [10]Óir, má thiteann duine acu ar lár, is féidir leis an duine eile a chomhghleacaí a thógáil suas. Ach is mairg don duine aonair nuair a thiteann sé; mar ní bhíonn aon duine aige chun é a thógáil. [11]Rud eile de, má chodlaíonn beirt le chéile, bíonn siad te teolaí. Ach conas is féidir don duine aonair é féin a choimeád te? [12]Thairis sin arís mar a mbuafaí ar an duine aonair, is féidir don dís an fód a sheasamh. Ní furasta ach oiread corda trí dhual a bhriseadh.

[13]Is fearr ógánach bocht ach é a bheith críonna ná seanrí baoth nach nglacfaidh le comhairle níos mó, [14]fiú amháin más amhlaidh a tháinig sé ó charcair go coróin agus gur

rugadh bocht é ina ríocht siúd. [15]Chonaic mé na beo go léir a shiúlann faoi luí na gréine
ag taobhú leis an ógánach sin a bhí ina chomharba ar an seanrí. [16]Ní raibh áireamh ar líon
na ndaoine uile a bhí faoina smacht ach mar sin féin ní bheidh sé ina ábhar áthais do na
daoine, a thiocfaidh ina dhiaidh. Go deimhin baois is ea é seo freisin agus tóraíocht
gaoithe.

Deasghnátha Creidimh

[17]Bí ar d'aire nuair a théann tú go dtí teach Dé; is fearr dul ann chun éisteacht go
humhal ná íobairt a dhéanamh ar nós na n-amadán nach dtuigeann go bhfuil siad ag
déanamh an oilc.

5 Ná bí luath chun cainte agus ná habair focal faoi dheifir i láthair Dé; óir tá Dia sna
flaithis ach is ar talamh atá tusa. Mar sin de, bí ar bheagán focal. [2]Óir, mar a thagann
tromluí ar dhuine trí mhéid a chúraim, gineann guth an amadáin barraíocht baothchainte.
[3]Nuair a thugann tú móid do Dhia, ná cuir a comhlíonadh ar cairde mar ní thaitníonn
amadáin leis. Comhlíon a bhfuil móidithe agat. [4]Is fearr duit gan móid a thabhairt ná í a
thabhairt ach gan í a chomhlíonadh. [5]Ná lig do do bhéal a thabhairt ort peaca a dhéanamh
agus ná habair i láthair teachtaire Dé: "Dearmad ba ea é." Cad chuige a gcuirfeá fearg ar
Dhia le do chuid cainte agus go millfeadh sé obair do lámh? [6]Óir as an iomad taibhreamh
tagann baois agus barraíocht baothchainte. Maidir leatsa, áfach, bíodh eagla ort roimh
Dhia.

Foréigean Feidhmeannach

[7]Má fheiceann tú foréigean á imirt ar bhochtáin agus an ceart agus an chóir á gcur as a ríocht sa stát, ná bíodh aon ionadh ort faoi, mar bíonn an t-ardfheidhmeannach ag faire ar an bhfeidhmeannach agus tá feidhmeannaigh eile ann atá níos airde ná ceachtar acu. [8]Níl aon rud níos tairbhí do thír ná rí a bhfuil a chuid talún dea-shaothraithe.

Saibhreas

[9]An té a ghráíonn an t-airgead ní bhíonn a shá de aige choíche agus an té a ghráíonn an saibhreas ní bhfaighidh sé aon sochar as – baois is ea é seo chomh maith. [10]Nuair a mhéadaíonn an saibhreas tagann méadú ar líon na gcaiteoirí freisin. Mar sin de cén tairbhe é don té ar leis é ach lán a shúl a bhaint as? [11]Is go suaimhneach sámh a chodlaíonn an fear oibre cibé acu a bhíonn beagán nó mórán ite aige ach cuireann ollmhaoin an duine shaibhir codladh na hoíche amú air. [12]Tá olc scannalach ann a chonaic mé féin abhus faoi luí na gréine: saibhreas á thaisceadh ag an duine ar leis é chun a dhíobhála féin; [13]agus an saibhreas sin á chailleadh trí fhiontar míámharach éigin agus gan dada le fáil ag an mac a ghin sé. [14]Mar a tháinig sé amach as broinn a mháthar, is amhlaidh sin a imeoidh sé arís; chomh tarnocht agus a tháinig sé agus gan dada aige de bharr a shaothair a fhéadfaidh sé a thabhairt leis. [15]Is scannalach an t-olc seo chomh maith: go n-imeoidh sé go díreach mar a tháinig sé; agus cén tairbhe a fhaigheann sé nuair is in aisce a bhíonn a chuid saothair go léir. [16]Agus rud eile dhe, caitheann sé a

laethanta uile i ndorchadas agus bíonn sé lán dobróin agus breoiteachta agus feirge. [17]Is é rud atá feicthe agam gur maith agus gur cóir don duine ithe agus ól agus aoibhneas a bhaint as an saothar uile a dhéanann sé abhus faoi luí na greine sa roinnt bheag laethanta a thugann Dia dó; mar is é sin a chinniúint. [18]Rud eile dhe, má tá aon duine ann dár thug Dia saibhreas agus maoin agus ar chuir sé ar a chumas iad a chaitheamh agus glacadh lena chinniúint agus aoibhneas a bhaint as a chuid saothair, is tabhartas ó Dhia é sin. [19]Ní bheidh sé ag machnamh go brúite ar ghiorra a shaoil mar coinneoidh Dia gafa é ag aoibhneas a chroí.

6 Tá olc eile ann a chonaic mé abhus faoi luí na gréine agus luíonn sé go trom ar dhaoine: [2]duine dá dtugann Dia saibhreas agus maoin agus gradam agus gan aon ní de dhíth air dá bhféadfadh sé dúil a chur iontu ach nach ligeann Dia dó aoibhneas a bhaint astu mar gur strainséir a bhaineann aoibhneas astu; baois is ea é seo agus plá léanmhar. [3]Dá nginfeadh duine céad leanbh agus go mairfeadh sé mórán blianta sa chaoi go mbeadh saol fada aige, mar sin féin mura bhfaigheadh sé sásamh aigne as a chuid saibhris agus nach ndéanfaí é a adhlacadh go cóir ar deireadh, deirimse go mbeadh an marbhleanbh níos fearr as na é. [4]Óir, d’ainneoin gur in aisce a thagann an marbhleanbh isteach sa saol agus go n-imíonn sé leis sa dorchadas nó go mbíonn a ainm folaithe ann, [5]agus bíodh nach bhfeiceann sé an ghrian agus nach mbíonn eolas aige ar aon rud, is fearr an bhail a bhíonn air ná ar an duine úd. [6]Dá mairfeadh duine míle bliain faoi dhó ach gan aon rath a theacht air nach dtéann an bheirt acu go dtí an áit chéanna?

Mianta Doshásta agus Aineolas an Duine

[7]Saothraíonn an duine ar mhaithe lena bholg ach ní shásaítear a ghoile riamh. [8]Cén buntáiste atá ag an eagnaí ar an amadán nó ag an duine bocht féin a thuigeann conas é féin a iompar i láthair daoine. [9]Is fearr glacadh lena bhfeiceann do shúil ná dul ar thóir do mhéine – baois is ea é seo freisin agus tóraíocht gaoithe.

[10]Cibé ní a tháinig ann, tá ainm tugtha dó cheana féin agus is eol céard é an duine agus nach féidir dó conspóid a dhéanamh leis an té atá níos láidre ná é féin. [11]Dá líonmhaire iad na briathra a labhraítear is ea is mó í an bhaois. Cén tairbhe a bhaineann an duine as? [12]Óir cé arb eol dó céard is maith don duine sa saol seo le linn gearrthéarma na beatha díomhaoine a chaitheann sé anseo ar nós scáile. Cé hé ar féidir dó a insint don duine cad a tharlóidh abhus faoi luí na gréine nuair a bheidh seisean imithe?

An Eagna agus an Bhaois

7 Is fearr dea-ainm ná dea-ola agus lá báis ná lá breithe. [2]Is fearr dul go dtí teach an chaointe ná teach na coirme, mar is é an bás is críoch do chách agus is cóir do na beo meabhrú go maith air sin. [3]Is fearr gol ná gaire mar is fearrde an croí gnúis ghruama. [4]Bíonn croí an eagnaí i dteach an chaointe agus croí an amadáin i dteach an tsuilt. [5]Is fearr éisteacht le cáineadh eagnaí ná le hamhrán amadáin. [6]Tá gáire an ghamail cosúil le brioscarnach brosna faoi chorcán; baois is ea é seo chomh maith. [7]Óir déanann ansmacht amadán den eagnaí agus truaillíonn breab an croí. [8]Is fearr deireadh scéil na a thosach

agus is fearr an fhoighne ná an t-uabhar. [9]Ná bí teasaí taghdach, mar is in ucht amadáin a lonnaíonn an fhearg. [10]Ná habair: “Cén fáth a raibh an seansaol níos fearr ná an saol atá ann anois?” Óir, níor chríonna an mhaise duit a leithéid de cheist a chur. [11]Eagna agus oidhreacht le chéile, is maith an ní é sin agus téann sé ar sochar don mhuintir a fheiceann an ghrian. [12]Tá cosaint na heagna cosúil le cosaint an airgid ach is é an tairbhe atá le baint as an eolas go gcosnaíonn an eagna beo na ndaoine a bhfuil sí acu.

Is Ait an Mac an Saol

[13]Breathnaigh ar obair Dé; cé hé ar féidir dó a bhfuil camtha aige a dhíriú? [14]Ar lá an tsonais déan gairdeas ach ar lá an donais déan machnamh air seo: tá Dia tar éis an lá sona a dhéanamh agus an lá dona freisin i dtreo nach mbeidh aon chúis ghearáin ag an duine ina aghaidh.

[15]Le linn mo bheatha díomhaoine chonaic mé an uile chineál nithe: fíréan á scrios d’ainneoin a chuid fíréantachta agus saol fada ag an drochdhuine d’ainneoin a chuid mailíse. [16]Ná bí rofhíréanta ná róchríonna ach oiread. Cén fáth a millfeá thú féin? [17]Ná bí ró-olc ná ró-amaideach ach oiread. Cén fáth a bhfaighfeá bás anabaí? [18]Is maith an rud é cloí le ceann amháin de na prionsabail seo ach gan neamhaird a thabhairt ar an gceann eile; óir an duine a bhfuil eagla Dé air comhlíonann sé a dhualgas ar gach bealach. [19]De bharr a chuid eagna is láidre an t-eagnaí ná deichniúr rialtóir cathrach. [20]Ar an taobh eile dhe níl duine ar domhan chomh fíréanta sin go ndéanann sé an mhaith i gcónaí agus nach ndéanann sé peaca in aon chor. [21]Rud eile de, ná tabhair aird ar gach focal a labhraítear ar

eagla go gcloisfeá do shearbhónta do do cháineadh. [22]Óir is maith atá a fhios agat gur cháin tú féin daoine eile go minic. [23]Rinne mé na nithe seo uile a thástáil le barr eagna, á rá: “Is rún dom an eagna a fháil” ach bhí sé thar m’acmhainn. [24]Gach ní dar tháinig ann is fada uainn é agus is é atá go domhain diamhair; cé hé ar féidir dó é a thuiscint? [25]Leag mé m’intinn ar an eagna agus ar an gcruinnmheastóireacht faoi chúrsaí an tsaoil a thuiscint agus a thaighde agus a thóraíocht agus d’aithin mé gur díth céille í an mhailís agus gur deargbhuile í an amaidí.

Na Mná

[26]Aithním gur seirbhe ná an bás an bhean a bhfuil a croí lán de ghaistí agus de dhola agus is laincisí a lámha; an fear atá taitneamhach le Dia éalaíonn sé uaithi ach gabhfaidh sí an peacach. [27]Féach, a deir Cóheilit, tar éis dom an cheist a chíoradh, céim ar chéim, chun réiteach a fháil uirthi ar deireadh thiar fuair mé é seo amach –[28]eolas, dar ndóigh, a bhí á lorg agam le fada ach go raibh teipthe orm é a fháil – aon fhear macánta amháin a fuair mé i míle fear ach theip orm go fiú aon dea-bhean amháin a fháil sa líon céanna ban. [29]Féach, is é seo an t-aon ní amháin a fuair mé amach: is díreach a rinne Dia na daoine ach is iomaí cleas a tharraingíonn siad chucu féin.

An Saoi agus an Rí

8 Cé atá cosúil leis an eagnaí? Cé heile a thuigeann an chiall atá le rud ar bith? Soilsíonn eagna an duine a ghnúis, agus athraítear dúire a aghaidhe. [2]Is é a deirimse: comhlíon ordú an rí agus sin mar gheall ar do mhóid dhiaga dhílseachta. [3]Ná déan deifir chun

imeacht as a láthair agus ná bíodh lámh agat in aon drochghnó; cibé é ní is toil leis, is é a dhéanann sé. [4]Ós rud é nach bhfuil dul thar fhocal an rí cé hé ar féidir dó a rá leis “Céard atá tú a dhéanamh?”

[5]An té a choimeádann a aithne, ní dhéanfar díth ná dochar dó agus is eol do chroí an eagnaí an t-am agus an modh ceart chun nithe a dhéanamh. [6]Óir tá a am agus a mhodh oibre féin ag gach beart agus bíonn ainnise an duine ag luí go trom air. [7]Mar níl a fhios aige céard a tharlóidh; agus cé hé ar féidir dó a insint dó conas a bheidh an scéal? [8]Níl duine ar bith ann a bhfuil de chumhacht aige ar an ngaoth gur féidir dó í a shrianadh; níl sé ar chumas an duine ach oiread an bás a chur ar athló; in aimsir chogaidh níl a scaoileadh ó sheirbhís airm le fáil ag aon duine; ná ní mó a shábhálfaidh an t-olc lucht a dhéanta. [9]Chonaic mé é sin go léir nuair a leag mé m’intinn ar a ndéantar abhus faoi luí na gréine, nuair a smachtaíonn duine amháin duine eile chun a aimhleasa.

Éagothroime Cúitimh

[10]Ansin chonaic mé lucht míghníomha á gcur le barr toirtéise: agus nuair a thagadh na daoine ón áit naofa, mholtaí an lucht mí-ghníomha sa chathair mar a ndearna siad a ndrochbhearta. Baois is ea é seo go deimhin. [11]Is é an chúis a spreagtar an duine chun olc a dhéanamh, toisc nach gcuirtear daorbhreith i gcrích go luath ar dhrochbhearta; [12]óir, d’ainneoin go ndéanann an peacach drochghníomh céad uair, bíonn saol fada aige. Mar sin féin is eol dom an nath seo: éireoidh go maith leo siúd a bhfuil eagla Dé orthu go díreach toisc a eagla a bheith orthu; [13]ní éireoidh go maith leis an bpeacach ach, ar nos

scáile, ní bheidh saol fada aige toisc nach bhfuil eagla Dé air. [14]Seo baois a tharlaíonn ar talamh: tá daoine ionraice ann a gcaitear leo faoi mar ba dhrochdhaoine iad agus tá drochdhaoine ann a gcaitear leo faoi mar ba dhaoine ionraice iad. Deirimse gur baois is ea é seo go deimhin. [15]Molaimse mar sin an t-aoibhneas; óir níl aon ní fónta eile ann don duine abhus faoi luí na greine ach bheith ag ithe agus ag ól agus ag déanamh aoibhnis, agus go bhfanfaidh sé seo leis ina chuid saothair ar feadh laethanta na beatha a thugann Dia dó abhus faoi luí na gréine.

Tá an Chinniúint Chéanna ag Cách

[16]Nuair a leag mé m'intinn ar an eagna a fháil agus ar na gnóthaí uile a bhíonn ar siúl ar talamh a scrudú, [17]d'aithin mé nach féidir leis an duine an obair go léir a dhéanann Dia abhus faoi luí na gréine a thuiscint, [18]fiú amháin mura gcodlaíonn sé lá ná oíche. [19]Dá mhéad dá saothraíonn sé ag cuardach na tuisceana dó, ní bhfaighidh sé í; fiú amháin má mheasann an saoi féin go bhfuil sí aige, ní eireoidh leis fios fátha an scéil a aimsiú choíche.

9 Rinne mé dianmhachnamh i mo chroí istigh ar an scéal seo go léir agus aithním go bhfuil na fíréin agus na saoithe agus a n-oibreacha uile ar láimh Dé. Ach ní eol don duine an fabhar nó fuath atá ann dó; níl ciall ar bith le ceachtar acu, dar leis. [2]Óir, is í an t-aon chinniúint amháin atá i ndán do chách: don fhíréan agus don pheacach, don dea-dhuine agus don drochdhuine, don duine glan agus don duine neamhghlan, don duine

a ofrálann íobairt agus don duine nach n-ofrálann íobairt; is ionann cor don duine macánta agus don duine urchóideach, don té a mhionnaíonn go tobann agus don té a bhfuil eagla air mionn a thabhairt. [3]I measc na nithe go léir a tharlaíonn abhus faoi luí na gréine is é seo an ceann is measa: nach bhfuil ach an t-aon chinniúint amháin i ndán do chách. Dá dheasca sin tá croíthe na ndaoine lán d'urchóid, agus tá an díth céille i réim iontu fad is beo dóibh – agus ina dhiaidh sin siúd leo chun na marbh.

[4]Óir tá ábhar dóchais fós ag an té atá i gcomhluadar na mbeo uile go fóill; mar is fearr madra beo ná leon marbh. [5]Dar ndóigh, is eol do na beo go bhfaighidh siad bás, ach níl eolas dá laghad ag na mairbh, agus ní mó ná sin atá luach saothair ar bith ann dóibh a thuilleadh, mar tá a gcuimhne imithe i ndearmad ar fad. [6]Tá deireadh lena ngrá agus lena bhfuath agus lena gcuid iomaíochta le fada an lá – ní bheidh baint ná páirt acu choíche arís lena ndéantar abhus faoi luí na gréine.

[7]Imigh leat, mar sin; ith do chuid aráin le háthas agus ól do chuid fíona le croí meidhreach, mar tá do ghníomhartha taitneamhach le Dia cheana féin. [8]Caith éadach geal i gcónaí agus ná bíodh uinnimint de dhíth ar do cheann choíche. [9]Bíodh saol breá agat i gcuideachta na mná céile, a bhfuil grá agat di, ar feadh laethanta uile na beatha díomhaoine a thugann Dia duit abhus faoi luí na gréine, dá bhaoithe féin iad. Óir is é sin an luach saothair atá i ndán duit as ucht a ndéanann tú abhus faoi luí na greine. [10]Cibé ar bith obair a bhíonn idir lámha agat caith iomláine do dhúthrachta léi mar níl obair ná dianmhachnamh ná eolas ná eagna i Seól, an áit ar a bhfuil do thriall.

[11]Rud eile fós a chonaic mé abhus faoi luí na gréine: ní hiad na luatha a bhuann an rás, ná na croíthe crua a bhriseann cath, ná na saoithe a fhaigheann an bia, ná lucht na

tuisceana a chnuasaíonn an saibhreas, ná an t-aos léinn a thuilleann fabhar, mar tá siad go léir faoi chumhacht na drochuaire agus na cinniúna. [12]Óir ní eol don duine a ionú féin; mar éisc a cheaptar i líon fealltach, nó mar éin a mbeirtear orthu i gcliabhán, sin mar a ghabhtar daoine nuair a thagann uair an mhí-áidh orthu go tobann.

[13]Seo sampla eile fós den eagna a chonaic mé abhus faoi luí na gréine agus is díol suntais é, dar liom. [14]Is amhlaidh a bhí cathair bheag ann tráth agus gan morán áitritheoirí inti. Rinne rí cumhachtach áirithe ionsaí uirthi; chuir sé faoi imshuí í agus thóg sé sásanna móra léigir ina haghaidh. [15]Fuarthas saoi bocht inti, áfach, ach d'ainneoin gur shábháil sé an chathair lena eagna níor choinnigh aon duine cuimhne ar an bhfear bocht ina dhiaidh sin. [16]Ar an ábhar sin is é a dúirt mé: Is fearr eagna ná neart. Mar sin féin déantar neamhní d'eagna an fhir bhoicht agus ní éistear lena bhriathra.

Cnuasach de Sheanfhocail Éagsúla

[17]Is fearr a éistear le ciúinbhriathra na saoithe ná le callaireacht cheannaire amadán. [18]Is fearr an eagna ná airm chogaidh; ach d'fhéadfadh aon bhotún amháin mórán maitheasa a mhilleadh.

10 Truaillíonn cuileoga marbha soitheach d'ola chumhra; mar an gcéanna is láidre beagán baoise ná eagna agus onóir. [2]Casann croí an tsaoi deiseal agus croí an daoi tuathal. [3]Fiú amháin ag siúl an bhóthair dó, bíonn an daoi ar easpa céille agus tugann sé amadán ar gach duine eile.

[4]Má bhladhmann fearg an rialtóra amach i do choinne, ná fág do phost; óir coisceann
an cheansacht coireanna móra. [5]Tá olc áirithe ann a chonaic mé abhus faoi luí na greine –
botún is ea é a bhfuil an rialtóir ciontach leis: [6]an t-amadán ina ardoifigeach agus lucht an
tsaibhris sna poist is ísle. [7]Chonaic mé sclábhaithe ar muin capall agus prionsaí ag siúl ar
an mbóthar mar sclábhaithe.

[8]An té a dhéanann poll, tharlódh go dtitfeadh sé féin isteach ann; an té a leagann fál,
thiocfadh dó go mbainfeadh nathair greim as. [9]An té a bhaineann clocha, d'fhéadfadh sé
go ngortófaí leo é; an té a ghearrann adhmad, seans go gcuireann sé é féin i mbaol. [10]Má
bhíonn an tua maol agus nach gcuirtear faobhar uirthi roimh ré, caithfear breis fuinnimh a
úsáid; ach is í an eagna a chuirfidh rath ar chách. [11]Má bhaineann nathair greim as duine
sula gcuirtear faoi dhraíocht í, ní bhfaighidh an mealltóir nathrach aon táille.

[12]Tarraingíonn briathra béil an eagnaí gnaoi na ndaoine air ach is iad liopaí an amadáin
a dhéanann a mhilleadh. [13]Baois is ea tosach a chuid cainte, deargbhuile a deireadh.
[14]Bíonn an t-amadán ag glagaireacht leis de shíor ach ní eol d'aon duine céard atá le
teacht; óir cé hé ar féidir dó a rá cad a tharlóidh ina dhiaidh. [15]Cuireann saothar an
amadáin tuirse air mar ní eol dó an bóthar chun an bhaile mhóir.

[16]Mairg duit, a thír a bhfuil leanbh ina rí ort, agus a mbíonn do phrionsaí ag caitheamh
fleá ar maidin. [17]Is méanar duit, a thír, ar de shliocht uasal do rí agus nach gcaitheann do
phrionsaí fleá go meisciúil ach in am is i dtráth chun a neart a chothú.

[18]De dheasca na leisce tugann an maide mullaigh uaidh; nuair a bhíonn na lámha
díomhaoin, bíonn braon anuas sa teach.

[19]Caitear fleá ar son an tsuaircis agus cuireann an fíon gliondar ar na beo ach is é an t-airgead a chuireann gach uile rud díobh ar fáil.
[20]Ná cuir mallacht ar an rí fiú i do chroí istigh; ná mallaigh lucht an tsaibhris ach oiread fiú i do sheomra codlata; óir b'fhéidir go n-iompródh éanlaith an aeir do bhriathra chucu agus go n-inseodh dúil sciathánach éigin an scéal.

11 Caith do chuid aráin ar na huiscí, mar tar éis mórán laethanta gheobhaidh tú ar ais
é. [2]Roinn do mhaoin i seacht nó in ocht gcuid, mar níl a fhios agat cén tubaiste a
tharlóidh ar dhroim na talún. [3]Má bhíonn na néalta lán báistí, fearfaidh siad anuas ar an
talamh í; má leagtar crann ó dheas nó ó thuaidh, luífidh sé mar a dtitfidh sé. [4]An té a
bhíonn ag faire na gaoithe, ní chuirfidh sé síol choíche agus an té a bhíonn ag iniúchadh
na scamall, ní bhainfidh sé fómhar go deo. [5]Ní eol duit conas a dhealbhaíonn an t-anam
an ghin atá i mbroinn mná torraí; mar an gcéanna, ní eol duit ach oiread obair Dé,
cruthaitheoir an uile ní. [6]Dá bhrí sin cuir an síol ar maidin agus um thráthnóna ná bíodh
do lámh díomhaoin; mar níl a fhios agat cé acu den dá shíolchur a thabharfaidh toradh
uaidh nó an mbeidh an rath céanna orthu araon.

An Óige agus an tSeanaois

[7]Nach breá an ní é an solas!
Nach aoibhinn do na súile an ghrian a fheiceáil!

8 Dá mhéad bliain dá maireann duine
baineadh sé taitneamh astu go léir,
agus cuimhníodh sé
gurb iomaí lá dorchadais a bheidh ann.
Baois is ea gach ní dá bhfuil le teacht!
9 Déan gairdeas, a ógánaigh, i dtús do shaoil,
cuireadh do chroí aoibhneas ort le linn d’óige.
Siúil de réir spreagadh do chroí
agus de réir sholas do shúl.
Ach bíodh a fhios agat go dtabharfaidh Dia
chun cuntais thú sna nithe seo go léir.
10 Caith an bhuairt amach as do chroí,
Díbir an phian ó do chorp.
Óir is baois í an óige agus aois na gruaige duibhe.

12 Cuimhnigh ar do chruthaitheoir le linn d’óige,
sula dtaga na drochlaethanta,
agus go ndruide blianta na seanaoise leat,
a ndéarfaidh tú fúthu: “Ní bhainim aon sásamh astu”;
2 sula ndorchaítear ar an ngrian agus ar sholas an lae,
ar an ngealach agus ar na réaltaí,
agus sula bhfille na néalta tar éis na fearthainne;

3 nuair a bhíonn coimeádaithe an tí ar crith
agus na fir láidre cromtha síos;
nuair a stadann na meilteoirí mná den obair
de bhrí nach bhfuil ach roinnt bheag díobh ann;
nuair nach bhfeictear níos mó an bhantracht
a bhíodh ag féachaint amach an fhuinneog;
4 nuair a dhúntar doirse na sráide
agus go dtéann glór an mhuilinn in isle brí;
nuair a bhíonn guth na héanlaithe [ina thost]
agus nach gcloistear na héin cheoil níos mo;
5 nuair a bhíonn eagla ar dhuine roimh arda
agus scanradh air siúl sa tsraid;
nuair a bhíonn an crann almóinne faoi bhláth
agus an dreoilín teaspaigh ag éirí malltriallach
agus caor na cupraisce gan éifeacht;
óir tá an duine ag triall ar an áitreabh síoraí
agus siúlann na caointeoirí mórthimpeall na sráideanna;
6 sula ngearrtar an corda airgid
agus go ndéantar smidiríní den bhabhla óir;
sula mbristear an crúiscín ag an tobar
agus go scaoiltear an roth ar an bhfuarán;

[7] sula bhfille an deannach ar an talamh mar a raibh sé tráth
agus anáil na beatha ar Dhia a bhronn í.
[8] Baois na baoise, a deir Cóheilit; níl in aon ní ach baois.

Iar fhocal

[9] I dteannta a bheith ina eagnaí é féin, roinn Cóheilit a chuid eolais ar an bpobal freisin agus é ag meá agus ag mionscrúdú agus ag cóiriú a lán seanfhocal. [10] D'fhéach Cóheilit le briathra taitneamhacha a fháil agus an fhírinne a chur síos le barr cruinnis. [11] Broid is ea briathra na saoithe agus is cosúil le tairní dea-dhaingnithe an díolaim seanráite a thug an t-aon aoire amháin uaidh.

[12] Lena chois sin, a mhic, seachain thú féin! Níl aon teorainn leis na leabhair a scríobhtar agus tuirsíonn mórán staidéir an cholainn. [13] Mar choimriú scoir ar a bhfuil cloiste agat: bíodh eagla Dé ort agus coimeád a aitheanta, mar is é sin príomhdhualgas an duine. [14] Óir tabharfaidh Dia breithiúnas ar gach gníomh, agus gach gníomh folaithe san áireamh freisin, cibé olc maith é.